

Afrikka vai monta Afrikkaa

- mistä löytyvät ylihuomisen kasvumarkkinat?

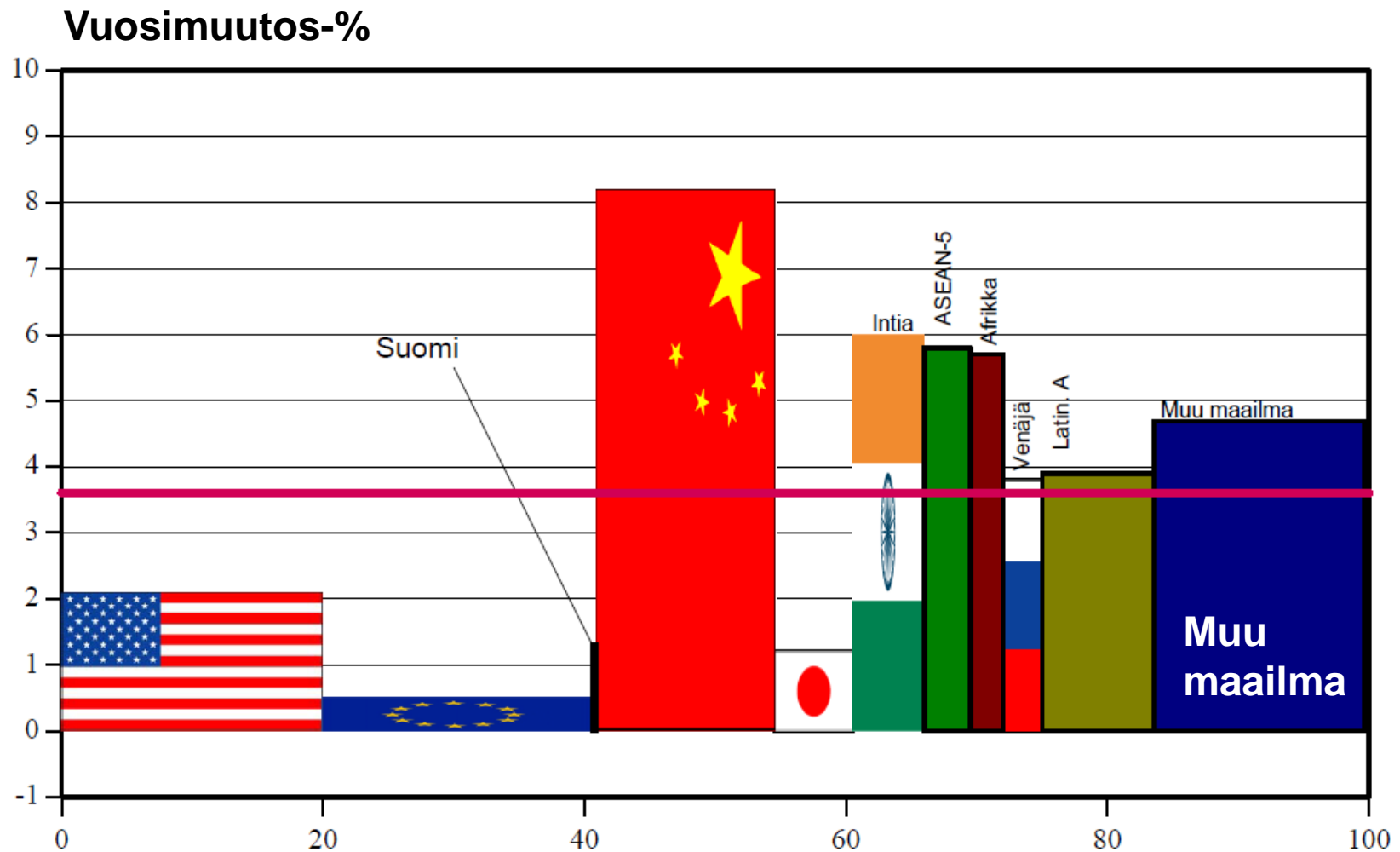
Johtaja Leena Mörttinen
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
10.1.2013

Globaali talous murroksessa

– cleantech on win-win Suomelle ja kehittyville talouksille

- 1. Syväallinen rakennemurros globaalisti ja Suomessa, ei pelkkä ”normaali suhdannetaantuma”**
 - Rakennemuutoksen hurjaa myötäsyklisiä syökyä pyrittävä lieventämään
- 2. Tulevaisuuden tuotantopotentiaali on kysymysmerkki**
Kaikki viisaat päät tarvitaan keksimään 4. tuottavuusvallankumous
 - Informaatioteknologiaan perustuva ”tuottavuusshokki” hidastumassa
 - Luonnonvarojen, pääoman ja työvoiman niukkuuden tähden innovaatioihin on panostettava voimakkaasti
- 3. Kehittyvien talouksien kasvu ja ”catch-up” on suomalaisyrityksille tuhannen taalan tilaisuus**
 - BRIC-maat ovat osittain jo ”eilisen juttu”
 - Kaikkein suurin potentiaali piilee maissa, joiden linkki länsimaiden talouskriisiin on heikko

”Muu maailma” kasvaa, kehittyneet maat ja BRIC hidastuvat

Pylvään leveys = osuus kokonaistuotannosta 2010 (ostovoimapariteetilla korjattu)

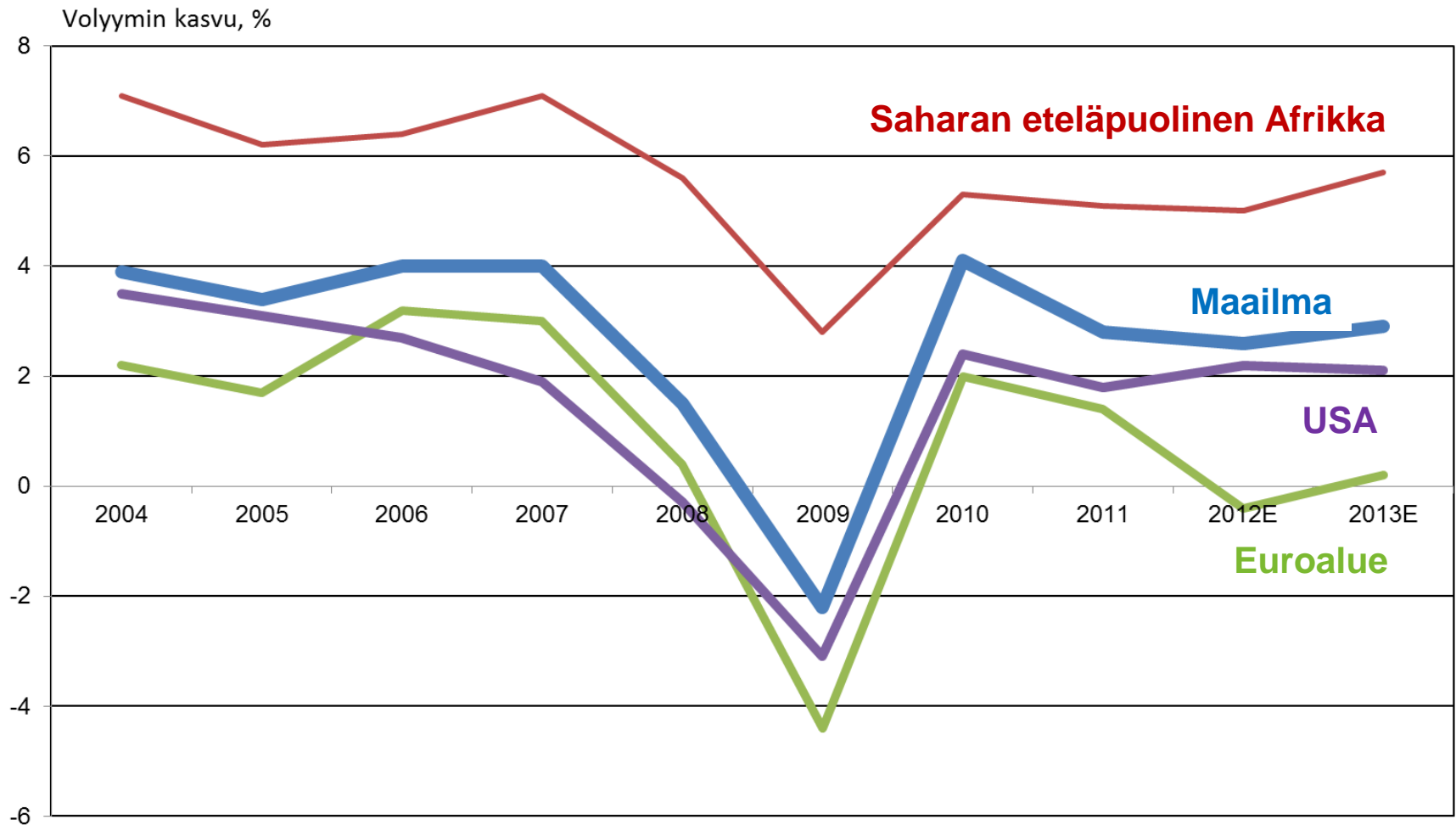
Lähde: IMF (9.10.2012)

9.10.2012/kokn7/jka/EKI Talousgraafit

Elinkeinoelämän keskusliitto

Kokonaistuotannon kasvu maailman eri alueilla

Saharan eteläpuolisten maiden kasvu (BKT:n muutos, % per vuosi)

	Real GDP		
	2011	Projections	
		2012	2013
Sub-Saharan Africa	5.1	5.0	5.7
Oil Exporters⁴	6.2	6.0	7.5
Nigeria	7.4	7.1	6.7
Angola	3.9	6.8	5.5
Equatorial Guinea	7.8	5.7	6.1
Gabon	6.6	6.1	2.0
Republic of Congo	3.4	4.9	5.3
Middle-Income⁵	4.1	3.7	4.0
South Africa	3.1	2.6	3.0
Ghana	14.4	8.2	7.8
Cameroon	4.2	4.7	5.0
Côte d'Ivoire	-4.7	8.1	7.0
Botswana	5.1	3.8	4.1
Senegal	2.6	3.7	4.3
Low-Income⁶	5.6	5.9	6.1
Ethiopia	7.5	7.0	6.5
Kenya	4.4	5.1	5.6
Tanzania	6.4	6.5	6.8
Uganda	5.1	4.2	5.7
Democratic Republic of the Congo	6.9	7.1	8.2
Mozambique	7.3	7.5	8.4
<i>Memorandum</i>			
Sub-Saharan Africa Excluding South Sudan	5.2	5.3	5.3

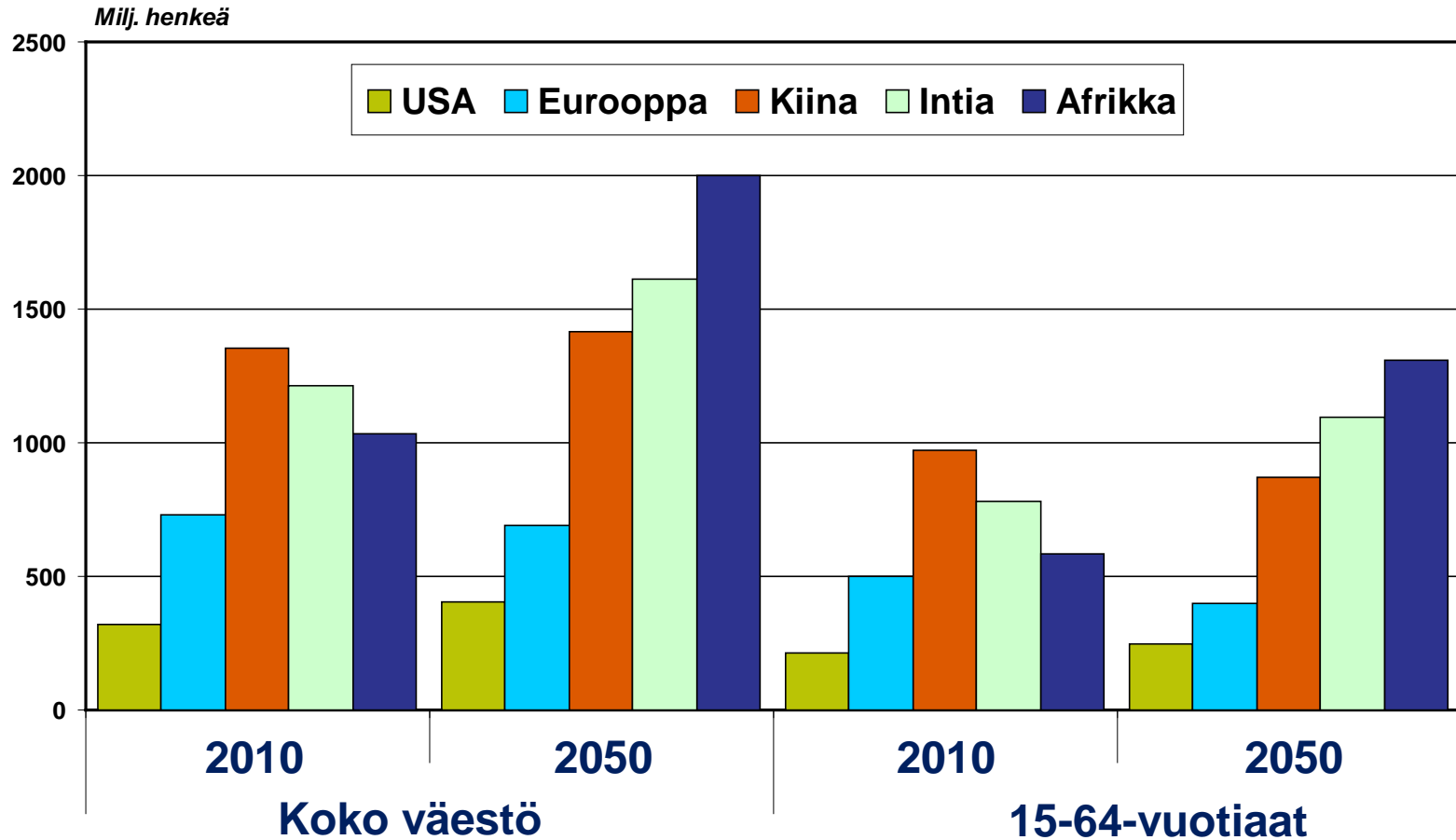
- Saharan eteläpuolisten maiden talouskasvu on ollut jo vuosikymmenen ajan globaalin keskiarvon yläpuolella
- Maailman nopeimmin kasvavista talouksista 7 / 10 sijaitsee Afrikassa

⁴Also includes Chad and South Sudan.

⁵Also includes Cape Verde, Lesotho, Mauritius, Namibia, Seychelles, Swaziland, and Zambia.

⁶Also includes Benin, Burkina Faso, Burundi, Central African Republic, Comoros, Eritrea, The Gambia, Guinea, Guinea-Bissau, Liberia, Madagascar, Malawi, Mali, Niger, Rwanda, São Tomé and Príncipe, Sierra Leone, Togo, and Zimbabwe.

Väestön ja työikäisten määrä vuosina 2010 ja 2050

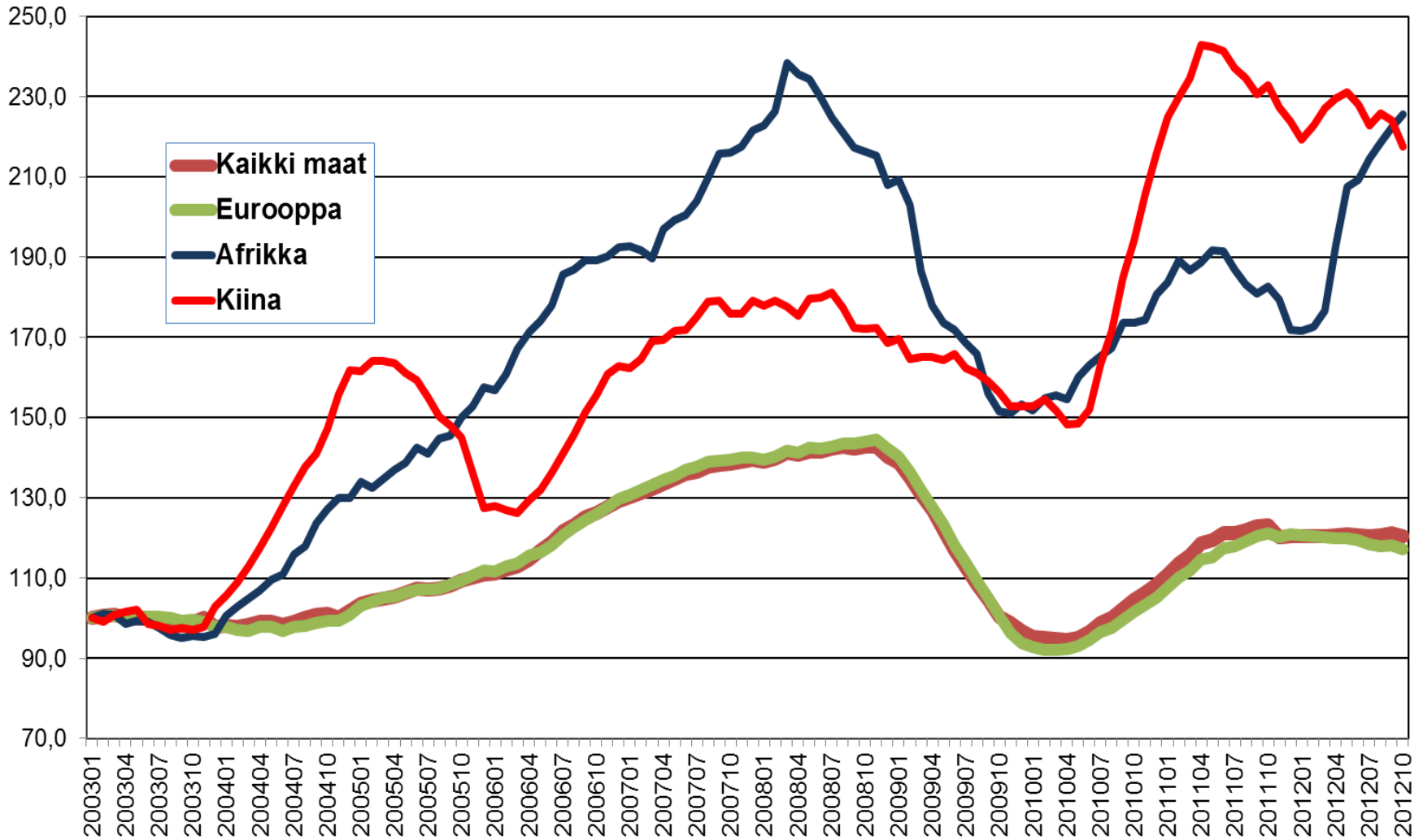

➔ Työvoiman määrä kasvaa Afrikassa

Suomi vs. muut Pohjoismaat

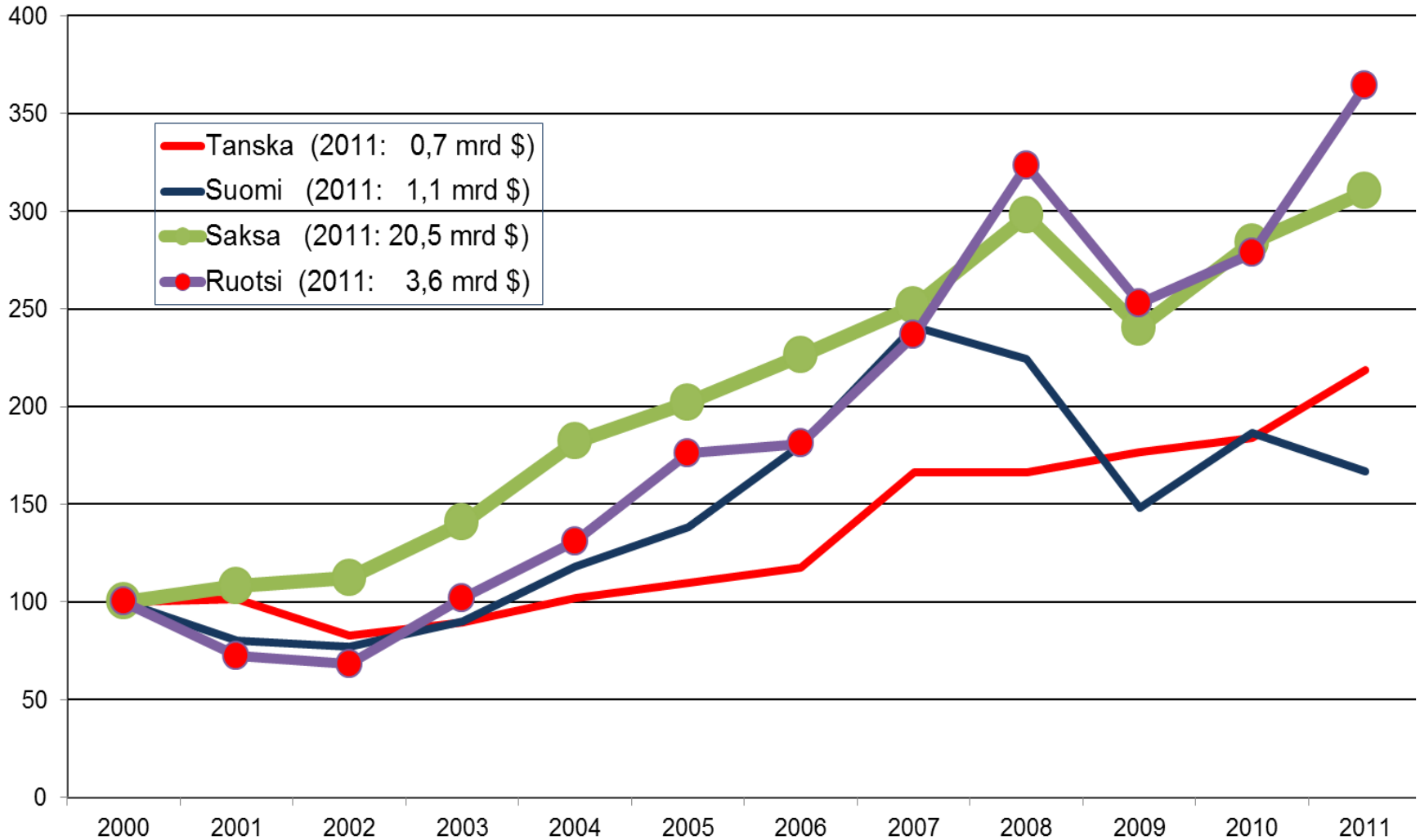
Suomen tavaraviennin kehitys

Tavaraviennin arvo, 12 kk:n lka, Indeksi 2003 = 100

Vienti tärkeimpiin Afrikan maihin

Tavaraviennin arvo, indeksi 2000= 100

Lähde: YK:n ulkomaankauppatilastot

8.1.2013

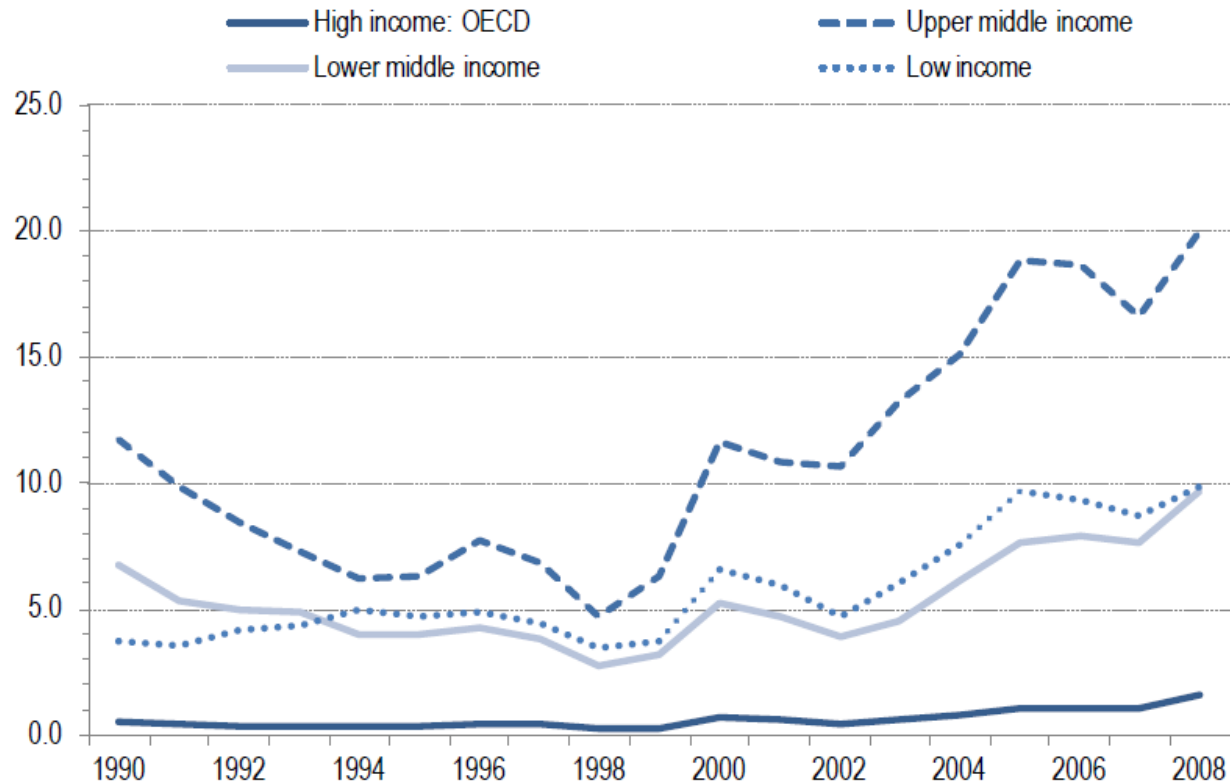
Elinkeinoelämän keskusliitto

Suomen potentiaali - cleantechiä ja infraosaamista

Kehittyvissä maissa talous kasvaa luonnonvaroja kuluttamalla

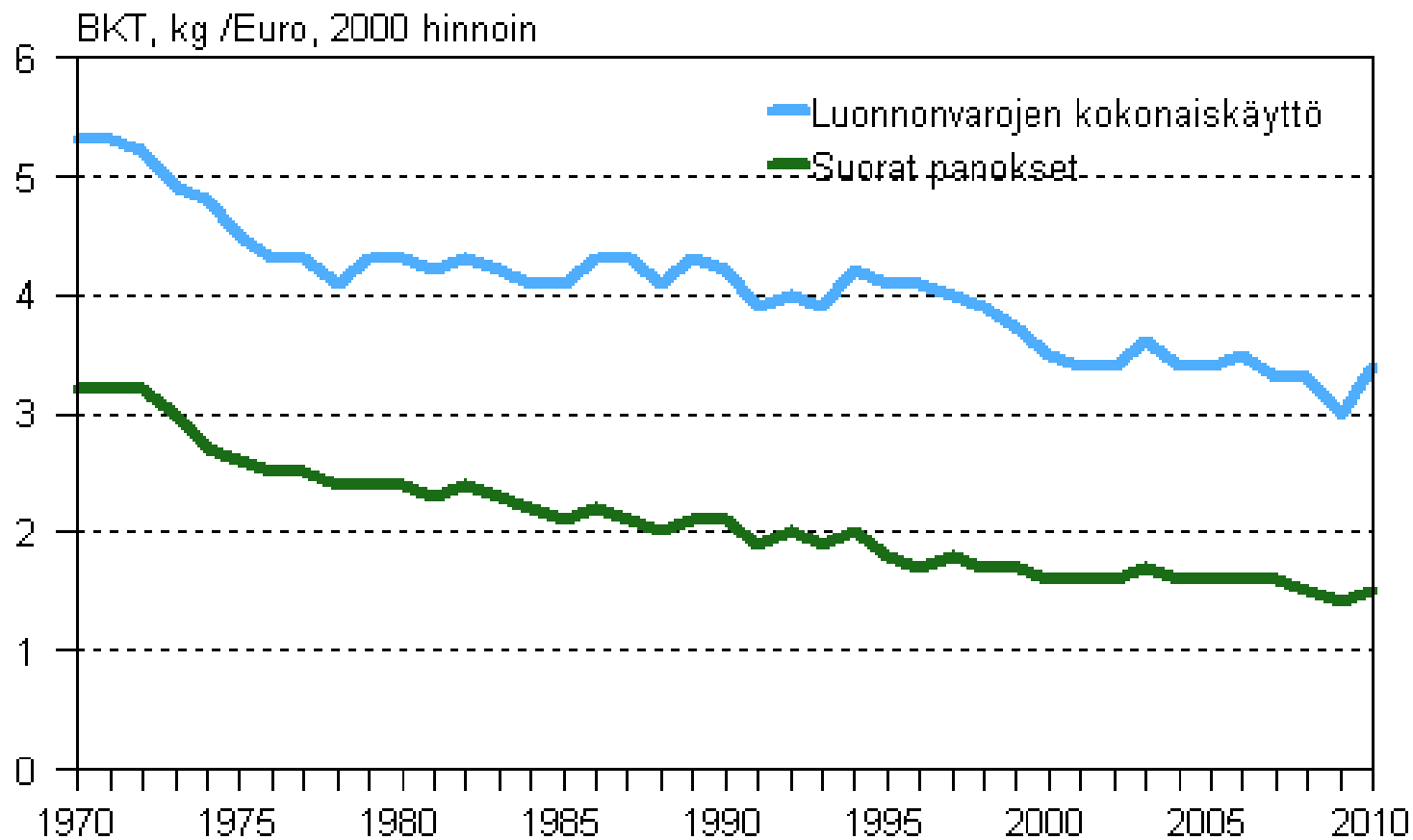
Energian, mineraalien ja metsävarantojen ehtyminen
1990–2008 (% bruttokansantulosta)

Source: World Bank (2011), *The Changing Wealth of Nations*, World Bank

Suomessa talous on kasvanut samalla kun luonnonvarojen kulutus on pienentynyt

Suomen kansantalouden materiaali-intensiteetti 1970–2010

Lähde: Kansantalouden materiaalivirrat 2010, Tilastokeskus

Elinkeinoelämän keskusliitto

Missä on kysyntää suomalaiselle osaamiselle?

- Itä-Afrikassa suuria infrastruktuuriprojekteja
 - teiden, televerkkojen, rautateiden ja sähköverkkojen rakentaminen
- Suuria satamahankkeita mm. Keniassa ja Djiboutissa
- Kuljetusalan jättihanke Kenia–Etiopia–Etelä-Sudan
- Vesivoimaloiden jättihankkeet Etiopiassa
- Asuntorakentaminen Algeriassa
- Kaivosteollisuus Etelä-Afrikassa
- Vesi- ja sanitaatio- sekä tuulivoimahankkeet Etelä-Afrikassa
- Koulutusvienti

- Länsi-Afrikan talouskeskittymä: Nigeria
- Itä-Afrikan talouskeskittymä: Kenia
- Egypti, Angola

- Afrikan ulkopuolella Etelä-Korea, Vietnam, Turkki, Indonesia, Meksiko

Yhteenveto

- **Maailmantalous on murroksessa**
 - Kehittyneet markkinat hyytyvät kun taas kehittyvillä markkinoilla on valtava bisnespotentiaali
- **Kehittyvien maiden talouskasvu kärjistää niiden ympäristöongelmia**
 - Suomalainen cleantech auttaa siirtymään suoraan puhtaampiin prosesseihin ja hyödyntämään luonnonvaroja kestävästi
- **Kehitysyhteistyön ja cleantech-liiketoiminnan tavoitteet tukevat toisiaan**
 - Yritysten kilpailukyky on vahvistunut samalla kun kohdemaihin on saatu rakennettua infrastruktuuria, kestäväää kasvua ja työpaikkoja
 - Suomen päässä paljon hyödyntämätöntä synergiaa, myös isoja pullonkauloja

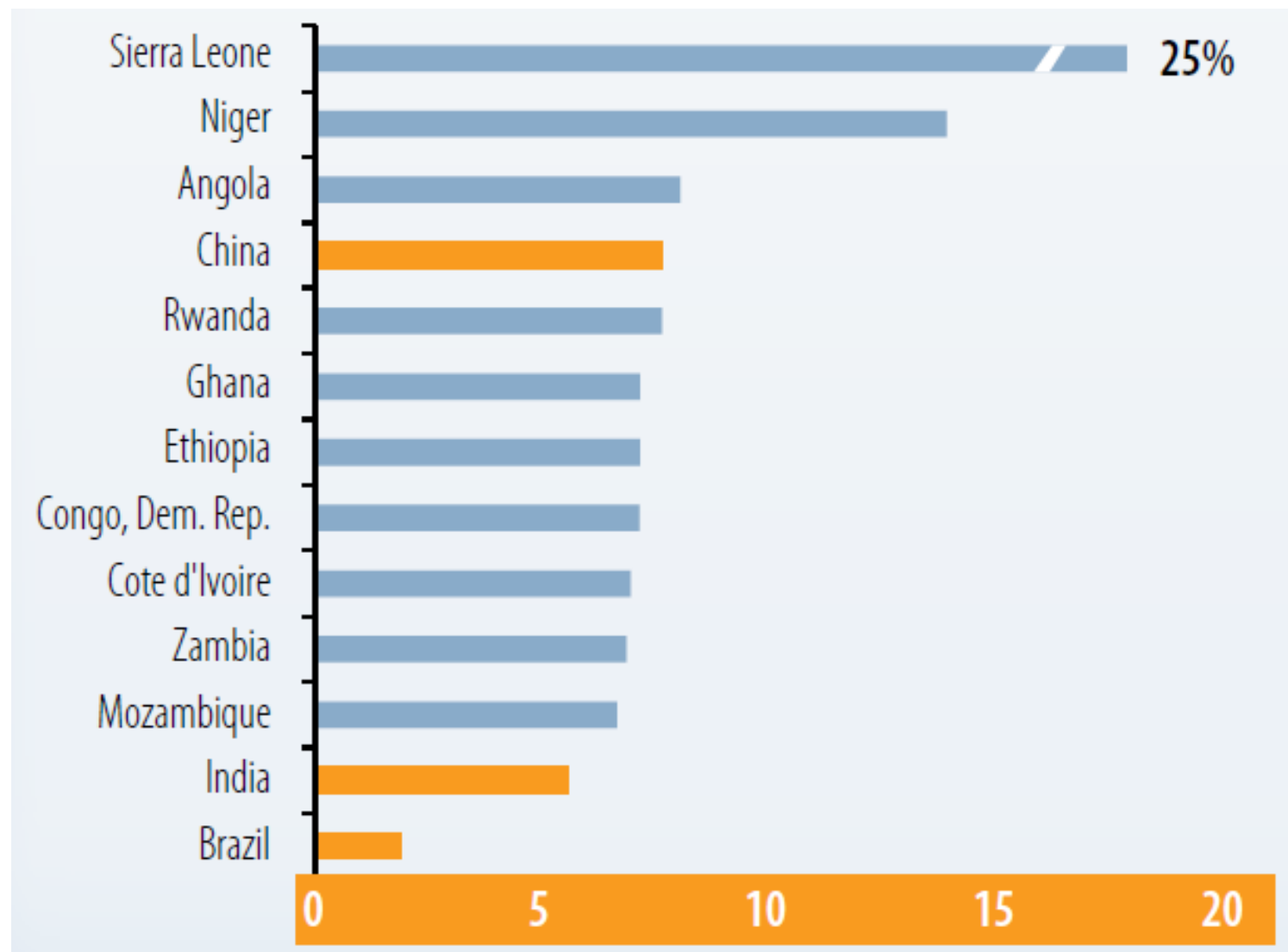
Edmund Burke:

“Those who don't know history are destined to repeat it.”

...but “You can never plan the future by the past.”

TAUSTA- MATERIAALIA

Afrikan menestyjiä 2012

10.1.2013

Leena Mörttinen

Elinkeinoelämän keskusliitto

Source: Development Prospects Group, World Bank. Note: Projected GDP growth.

Afrikan vienti 2011

	Viennin arvo	Osuus kokonaisviennistä	Jakautuminen
	1,2 MRD euroa	n. 2 %	P-Afrikka 40 % Sub-Sahara 60%
	5,6 MRD euroa	n. 3,8 %	P-Afrikka 36 % Sub-Sahara 64 %

Suomen ja Ruotsin vienti Afrikkaan 2011–2012 (MEUR)

	SUOMI 10/2011	SUOMI 10/2012	Kasvu 2012 - 11	SUOMI 2011	RUOTSI 2011
E-Afrikka	284,0	454,5	60 %	341,9	1442,9
Egypti	171,0	289,5	69 %	242,8	791,2
Togo	1,0	130,5	12768 %	1,2	25,1
Algeria	115,8	125,7	9 %	139,7	394,3
Marokko	69,4	76,9	11 %	94,7	346,1
Tunisia	40,4	36,9	-9 %	48,7	232,8
Namibia	2,0	36,7	1710 %	2,4	6,4
Ghana	21,5	29,7	38 %	26,8	277,3
Senegal	7,7	27,4	257 %	12,3	19,6
Sambia	31,2	25,5	-18 %	39,0	69,1
Nigeria	17,7	22,7	28 %	23,4	691
Burkina Faso	2,8	21,6	668 %	2,8	33,7
Tansania	24,2	19,8	-18 %	25,6	215,9
Mauritania	1,6	14,5	788 %	1,7	6,5
Kenia	18,0	9,9	-45 %	20,0	94,7
<i>Etiopia</i>	5,6	5,4	-4 %	6,1	22,4
<i>Mosambik</i>	2,4	1,2	- 50 %	2,5	11,9
<i>Sudan</i>	16,3	5,1	-69 %	23,8	239,2

Suomi suhteessa muihin pohjoisiin maihin

- Finpron toimipisteet Afrikassa
 - Egypti, Nigeria, Kenia, Etelä-Afrikka, Tunisia (suljetaan)
- Swedish Trade Council toimipisteet Afrikassa
 - Botswana, Egypti, Kenia, Marokko, Nigeria, Etelä-Afrikka
- Tanskan Trade Council sekä Danida Afrikassa
 - Hyvin laaja yhteistyöverkko ja kattava edustus Afrikassa
- Ruotsissa ja Tanskassa koko valtiojohto sekä elinkeinoelämä toimivat huomattavan tiiviissä yhteistyössä vientiponnistelujen edistämiseksi ”2. aallon kasvumarkkinat”
- Tanska ja Hollanti ovat yritysten vähävaraisten markkinoiden edelläkävijöitä

Yritystoiminnan ja kehityspolitiikan win-win

Kehityspolitiikan ja elinkeinoelämän yhteiset tavoitteet

- Yritysten ensisijainen tavoite on kannattava liiketoiminta
- Kestävän kehityksen ja yritystoiminnan tavoitteet tukevat toisiaan
 - Talouskasvu luo vaurautta, työpaikkoja, infrastruktuuria ja edellytyksiä köyhyyden vähentämiselle
 - Yksityinen sektori on talouskasvun keskeisin lähde
 - Cleantechillä harppauksia kestävään talouskasvuun
- Tunnistettava ne maat, joissa suomalaisella elinkeinoelämällä on eniten annettavaa ja todelliset mahdollisuudet menestykselliseen liiketoimintaan

Taloudelliset ulkosuhteet - Team Finland

Miten julkinen sektori voi parhaiten edistää suomalaisten yritysten vientiä ja kansainvälistymistä tämän hetken nopeasti muuttuvassa maailmassa?

1. Strateginen ja pitkäjänteinen ote – yhteinen ohjaus
2. Yhteistoimintaan pystyvä verkosto – Team Finland
3. Asiakaslähtöisyys – yritysten tarpeet
4. Tasapuolisten toimintaedellytysten varmistaminen – resursointi, rahoitus, vaikuttaminen
5. Kyky muutosten ennakointiin ja suurten mahdollisuuksien hyödyntäminen – yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyö
6. Monipuolinen ja tehokas vaikuttaminen – vahvuuksista viestiminen

Team Finland kehitysyhteistyön toimintamalliksi

- Team Finland -toimintamallin tavoitteena on saada tiivistettyä julkisten organisaatioiden keskinäistä yhteistyötä tehokkuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrityspalvelun parantamiseksi
 - Tuettava suomalaisyritysten pääsyä myös Afrikan kaltaisille vaativille markkinoille
- Ministeriöillä on meneillään hankkeita, jotka linkittyvät kehityspolitiikkaan, cleantechiin, yrittäjyyteen.
 - Parempaa koordinaatiota, enemmän synergiaa, yhteiset tavoitteet
- Julkisilla tutkimuslaitoksilla isoja hankkeita kehittyvillä markkinoilla, joihin on tärkeää saada yritykset mukaan
- Tärkeää muodostaa yritysten yhteenliittymiä ja arvoketjuja
 - Pk-yritykset mukaan toteuttamaan isompia hankkeita
- Cleantech kehittyvissä maissa yhdeksi Team Finlandin painopisteeksi

Helpotettava ja monipuolistettava yritysten osallistumista kehityshankkeisiin

- Kehitysyhteistyö madaltaa yrityksen riskinottokynnystä ja katalysoi pääomia, tuotteita, palveluita, osaamista, hyviä käytäntöjä, työpaikkoja kehitysmaihin
- Yrityksillä enemmän halua kuin mahdollisuuksia osallistua
- Poliittiset linjaukset mahdollistavat – käytännön toiminnassa yhteistyötä voidaan huomattavasti tiivistää
- Yritysten monipuolinen kehitystä edistävä toiminta ja laaja-alaiset yhteistyön mahdollisuudet kehitysyhteistyön kumppanina tulisi tunnustaa ja hyödyntää paremmin
- Panostus tiedonkulkuun ja neuvontaan: tietoa tarpeista, mahdollisuuksista, toimintaympäristöstä, muiden maiden toiminnasta, verkostoista jne

Suomalainen kehitysrahoittaja - Finnfund

- 120 milj. € kehitysyhteistyömäärärahoja, alle 1% kehitysyhteistyöbudjetista
- Sijoituksia 1,8 mrd € 400 hankkeeseen 30 v:ssa
- Kannattavaa toimintaa, 200 milj € pääomaa
- Sijoituksia 300 milj €, vuosittain tehdään n. 100 milj. €
- Yhteistyö suomalaisten yritysten kanssa
- Pieni kehitysrahoittaja verrattuna pohjoismaisiin sisarorganisaatioihin

Finnpartnership

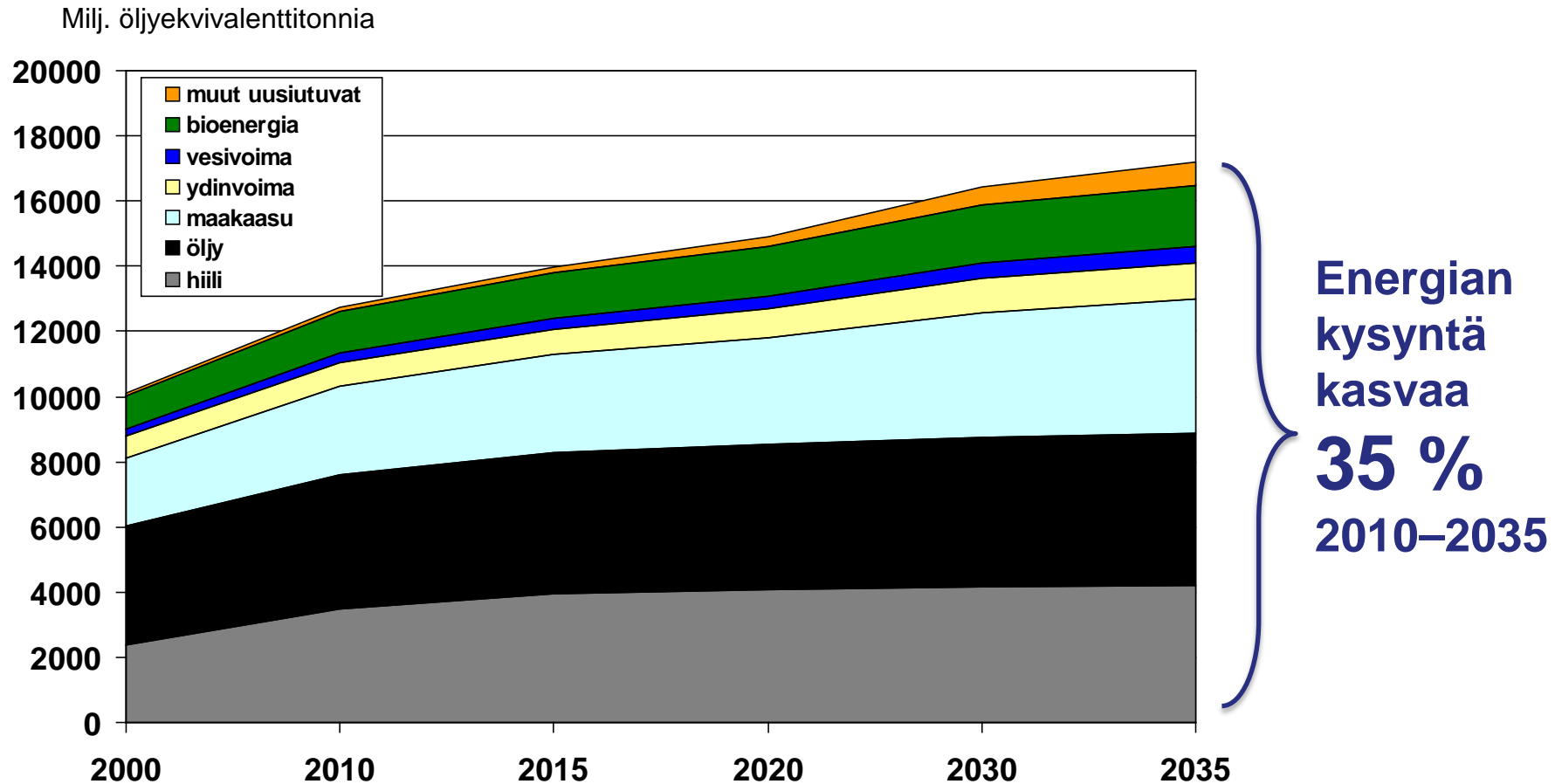
- Tukea ja neuvoja yrityskumppanuuksille kehitysmaissa
- Kaupallisten hankkeiden esiselvityksiin ja koulutukseen
- Vuodesta 2006 n. 500 hanketta
- Pienet panostukset, tiukat säännöt
- Kehittämissuunnitelmia

Yritysyhteistyön instrumenttien kehittäminen

- Kehittämismahdollisuuksia/haasteita (Finnfund/Finnpartnership):
 - Kehitysyhteistyömäärärahat: rahoituksen ja resurssien kohdentaminen
 - Yksi selkeä yritysrajapinta – ei uutta byrokratiaa
 - Toimijoiden laajapohjainen yhteistyö – yritykset, kansalaisjärjestöt
 - Vastuullisen yritystoiminnan käytäntöjen levittäminen
 - Yritykset jälleenrakennuksessa ja kriisialueilla
 - Tiedonkulun ja neuvonnan parantaminen
 - Joustavuus, avoimuus, riskinotto vs. tiukka normitus
 - Ammattikoulutusyhteistyö
 - Hankkeiden identifioinnin ja esiselvitysten rahoitus
 - Infrastruktuurin rahoittaminen

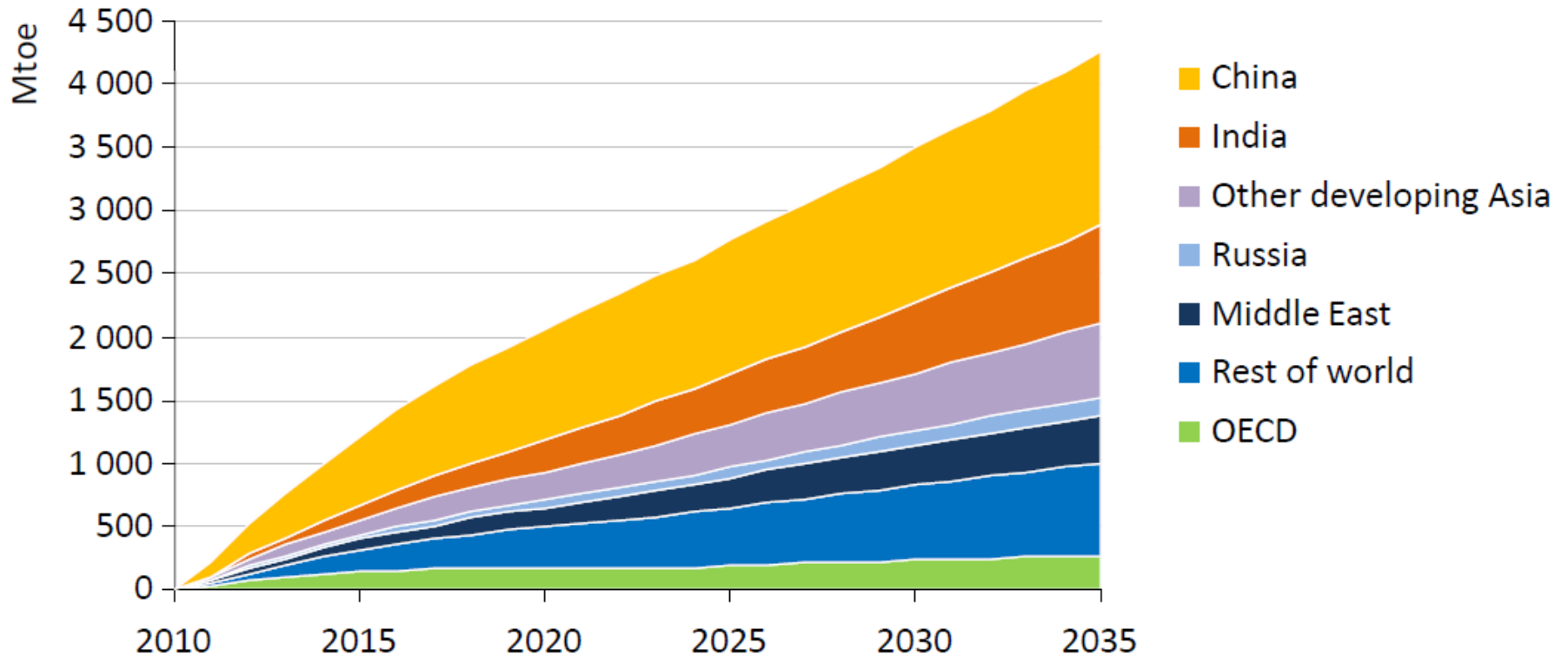
Cleantech-kysyntä energia-alalla

Maailman energian tarve

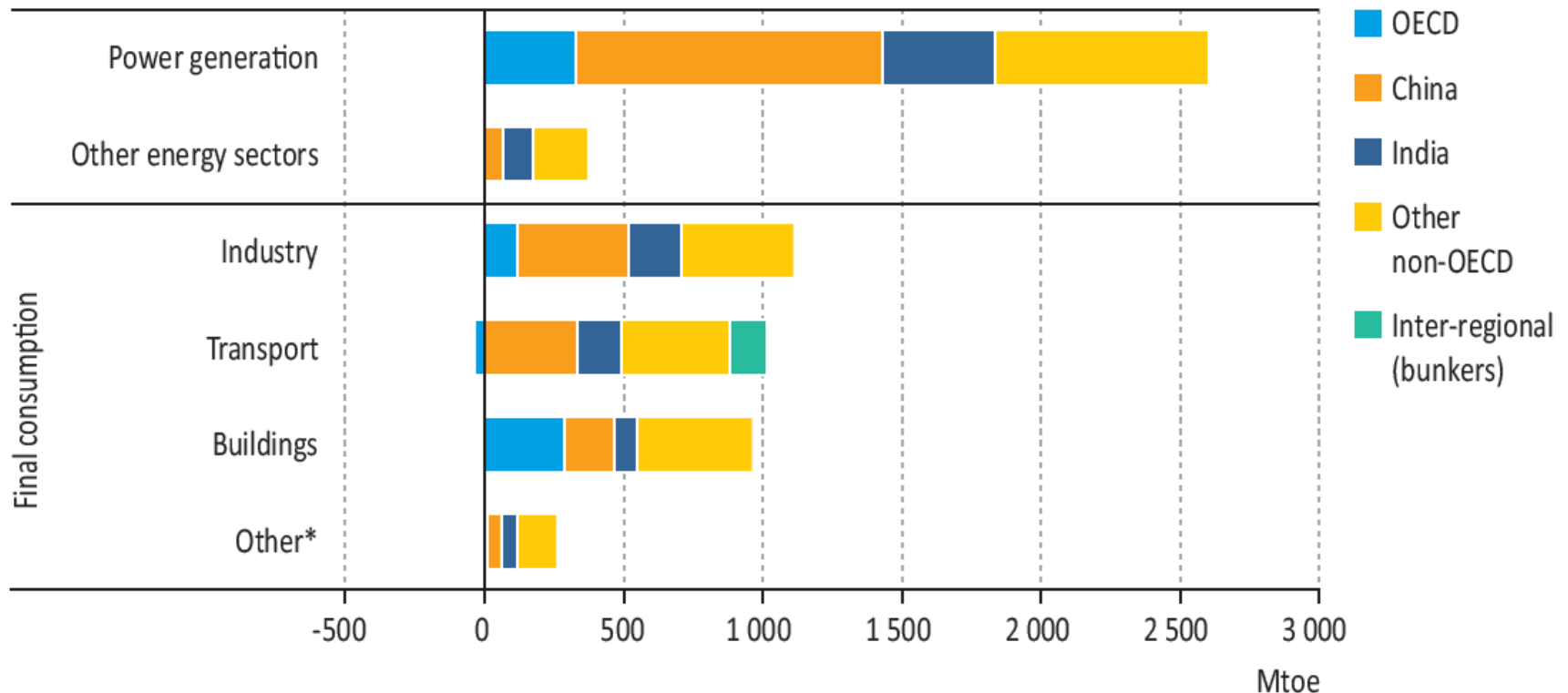
Lähde: IEA World Energy Outlook 2012, New Policies Scenario

Energian kysynnän kasvu

IEA World Energy Outlook 2011

Energian tarve eri sektoreilla 2009–2035

* Includes agriculture and non-energy use.

➔ Kehittyvissä maissa tarvitaan ratkaisuja perustarpeisiin

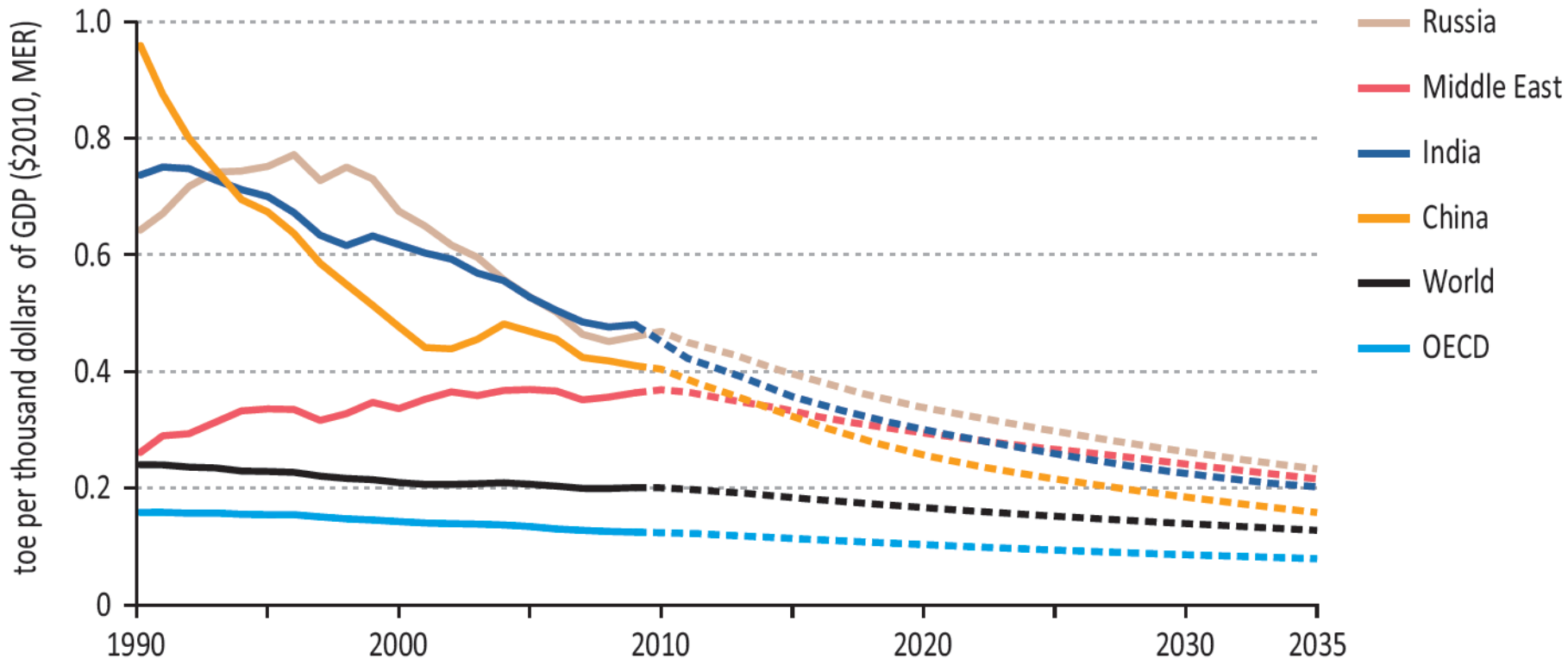
Lähde: IEA World Energy Outlook 2011, New Politics Scenario

Elinkeinoelämän keskusliitto

Paras ympäristöteko: lisää puhtaamman ja energiatehokkaamman teknologian vientiä

Energiaintensiteetti 1990–2035

Lähde: IEA World Energy Outlook 2011, New Policies Scenario